

FETÖ Operasyonlarında İslami Camianın Tutumu

Bülent Gökğöz

15 Temmuz kanlı darbe girişiminin ardından başlatılan ‘FETÖ Operasyonları’ ile birlikte yaşanan gelişmeler ile OHAL kapsamında yürütülen soruşturmalar, kısa-orta ve uzun vadedeki toplumsal ve siyasal etkileri üzerine kapsamlı bir muhasebe-özeleştiriye mecbur kılmakta. Hükümetin büyük oranda bürokratik mekanizmanın devletçi refleks inisiyatifine terk ettiği soruşturmaların, dindar tabanda* yol açmaya başladığı tahribat ve kızgınlığa ilişkin özellikle İslami camia ve sivil toplum kuruluşu-sendikaların da ürkek bir sessizliğe büründüğünü söylemek mümkün.

İç ve dış politika konularının iç içe geçtiği siyasal konjonktürün artan gerilimi ile güvenlik kuvvetlerinin yanı sıra ülke insanını da hedef alan terör eylemlerinin toplum nezdinde oluşturduğu acı ve öfke, hükümet-devlet bürokrasisinin FETÖ operasyonlarıyla neden olduğu tahribata yönelik içerden itiraz potansiyelini de bastırmakta. Daha doğrusu var olan cesareti daha da cılızlaştırırken, İslami camia ve sivil toplumun özgünlüğünü de eritmekte. Hükümet erkânının soruşturmaların başında mağduriyetlere dair dile getirdiği çıkışlar da yerini sessizliğe, güvenlikçi kaygılara bırakmış durumda.

Tartışmalı kriterlerin toplu tasfiye mantığı ile işletilmesiyle devasa bir cüsseye ulaşan soruşturmaların beslediği korku atmosferinin, ülke insanında da İslami etkinlik, sohbet veya dernek üyeliği gibi konulara mesafeli yaklaşımları besleyebileceği görülemiyor. Hesapsız ve kabaca işletilen soruşturmalar, 15 Temmuz darbesinin asıl ve etkili faillerini hedeflemesi gerekirken Fethullahçı yapının ibadet tabanıyla toplumun dindar tabanının uzun yıllara dayanan girift yapısını da hedef almakta.

İslami kaygılarla iştirak edilmiş etkinliklerden dolayı FETÖ soruşturmaları kapsamında açığa alınma, ihraç edilme, gözaltı veya cezaevine alınmalar, bahse konu tabanda dindar kimliğinden dolayı haksızlığa uğranıldığına dair kanaatleri beslemekte. 15 Temmuz darbe girişimi sonrası Fethullahçı yapı ile arasına mesafe koymak istemesine rağmen soruşturmaların sebebiyet verdiği “FETÖ’cü”, “vatan haini” vb ithamlar, vicdanlarda hak edilmeyen bir yafta olarak adalet duygularında sarsıntılara yol açmakta. Hak edilmediği düşünülen yaftaların neden olduğu itibar kaybı ve yakın akraba-toplum ilişkilerinde de yaşanan maddi-manevi gerilimlerin psikolojik ağırlıklarıyla oluşan bunalımlar, intihar vakıalarındaki asıl etkenler olarak düşünülebilir. Ölümle sonuçlanan intihar vakıalarına fıkhi tartışmalardan önce, musalli insanları intihara sürükleyen sebeplere ön alınabilecek duyarlı yaklaşımın sergilenmesi gerekir. Zira haksız yere bir insanın ölümüne sebebiyet verilmesinin ne ölçüde büyük bir toplumsal tahribat kaynağı sayıldığı kitabımız Kur’an-ı Kerim’de de açıklanmıştır.

İslami Camianın Darbe Sonrası İmtihanı

Osmanlı’nın son dönemlerinden günümüze dek cumhuriyet tarihi, darbe ve darbe girişimleri eliyle toplumsal ve siyasal hayata müdahalenin örnekleriyle doludur. Sadece darbelerin değil

darbelere karşı toplumsal muhalefetin de yeşeremediği bir gelenek çizgisinin dışına 15 Temmuz'da büyük ölçüde İslami duyarlılık ve bilinçle karşı konulması, kuşkusuz takdir edilmesi gereken bir dirayete işaret etmekte.

Ancak darbe esnasında ortaya konan dirayetli tutumlar darbe sonrası süreçte de kesintisiz devam ettirilmeli. Değilse darbeye karşı konularak elde edilen/tutulan kazanımlar darbe sonrası kaybedilebilir. Asıl olan, darbe fiilini gerçekleştiren faillerle hesaplaşılması ve darbeciliğe ön açan tüm vesayet mekanizmalarının siyasal sistemden sökülüp atılmasıdır. Darbe olgusu ile topyekûn hesaplaşmadan darbe tehlikesi bertaraf edilemez.

Peki, 15 Temmuz sonrası darbe girişimi ile hesaplaşma ne ölçüde dirayetli işletiliyor? Darbe esnasında meydanlarda destansı mücadelenin içinde yer alan İslami camia, sonraki süreçte darbecilerle ve Kemalist siyasal sistemle hesaplaşmanın neresinde yer alıyor? Diğer bir ifadeyle İslami camianın, vesayet sisteminin geriletilip 15 Temmuz kazanımlarının kalıcılaştırılmasında meydanlarda olduğu gibi aktif bir tutum içinde olduğunu söyleyebilir miyiz? Doğrusu yaşanan gelişmelerin seyri, cevaplara dair iyimserliği de günden güne azaltıyor.

Öncelikle darbelerin neşet ettiği ve meşruiyet bulduğu temel akidenin Kemalizm olduğu gerçeği, halen İslami camia tarafından yeterli dikkate mazhar olamadı. TV ekranlarından sosyal medyaya, köşe yazılarına dek darbeciliğin membainin Kemalizm olduğu gerçeği kamuoyunda ana gündem olması gerekirken; devlet kurumlarındaki cemaatlerin, tarikatların, dindarların sorgulanmasına yönelik Kemalist zevatın gündemleştirme çabalarına tanık olduk. Hükümete yakın medya ise Fethullahçı yapıdan geçmişte ayrılmış kişilerin Gülen'e ve yapının kendisine dair edindikleri tecrübeleri paylaştıkları, kimi zaman da günah çıkarttıkları programlarla meşgul oldu. Bu noktada İslami camia da Kemalist vesayet ile hesaplaşılması zorunluluğuna işaret etmede zayıf kaldı.

Hukukçusu Bol, Hukuka İlgisi Zayıf Bir Camia

Özeleştirici olarak dile getirilmesi elzem konulardan birisi de camiamızın, Müslümanları veya maslahatlarını doğrudan ilgilendiren konularda kamuoyu oluşturmadaki yetersizliği, ilgisizliğidir. Doğrusu son haftalarda yoğun emeklerle Halep için oluşturulan gündemlerle, Halep'in düşmesini engelleyemediysek de yardım toplanması açısından toplumda hatırı sayılır bir karşılık bulunduğu şahit olduk elhamdulillah.

Ancak ne gariptir ki camiamız aynı duyarlılığı diğer hayati konularda sergileyememekte! 28 Şubat, Ergenekon veya Balyoz gibi davaların takibinde, Mavi Marmara veya Yasin Börü davalarında, cezaevlerindeki Müslüman kardeşlerimizin yeniden yargılanmalarının talep edilmesinde ya da FETÖ soruşturmalarının seyri gibi konularda aynı duyarlılığı sergileyememekte maalesef. FETÖ soruşturmalarının seyri ve toplumun dindar kesiminde sebep olabileceği tahribatlar, Halep meselemizden daha mı az önemli? Yardım organizasyonlarına gösterilen ilgi -ki elbette gösterilmeli- neden siyasi ya da hukuki konularda gösterilmiyor? İzahı elbette çok basit. Siyasi ve de hukuki konulara ilğimiz son derece zayıf!

Sol/Kemalist cenahın kendi davaları söz konusu olduğunda ortaya koydukları örgütlülük ve duyarlılıkla kamuoyunu belirleme ve yönlendirmede ne kadar etkili olabildiklerine, hükümetin geçtiğimiz ay içerisinde “erken yaşta evlilik” mağdurlarına yönelik yapmayı planladığı kanun değişikliğinin, kamuoyu baskısıyla nasıl geri çekildiği en basit örnek olarak zikredilebilir. Baro teşkilatlarında halen etkili olunamaması da aynı sebeplerin bir sonucu olsa gerek. Sorun hukukçu sayısının eksikliğinden ziyade, teşkilatlanma ve siyasal bilince sahip hukukçuların eksikliğidir.

İslami kimliğinden ötürü cumhuriyet tarihi boyunca türlü hukuksuzluklara maruz kalmış bir camianın, hukuka ilgisizliği FETÖ soruşturmalarının seyrinde de kendini göstermekte. Hukuk herkese lazımdır ancak Kemalist ve laik bir sistemde hukuk Müslümanlara daha çok lazımdır! Camianın ilgisiz kalmaya devam ettiği soruşturmalarda hukuksuzluğun ve dolayısıyla mağduriyetlerin oluşmasına sebebiyet veren iki temel alan mevcut: Birincisi soruşturmalara konu edinilen kriterler. Bu kriterlerin hukuk, adalet ve meşruiyet açısından sorgulanmaması, itiraz edilmemesi, kamuoyunda kriterlerin eksikliklerine veya yanlışlıklarına ilişkin kanaat dahi belirtilmemesi camia açısından büyük bir mesuliyet!

İkincisi, işgüzar hâkim, savcı, bürokratlar ya da kolluk kuvvetlerinden neşet eden hukuksuzlukların yol açtığı mağduriyetlere ilişkin yaşanan sessizlik. Fethullahçı yapılanmayla organik bağı olmadığı halde, soruşturmalara veya ihraçlara maruz kalmış insanlar, haklarını savunacak avukatları da büyük oranda ticari kaygılarla hareket eden sol/Kemalist cenahtan arayıp bulmak zorunda bırakılıyorlar. Ortalama bir avukat, soruşturmaya maruz kalan kişinin ifade aşamasında dahi müvekkilinin Fethullahçı yapılanmayla ilişkisine dair büyük ölçüde kanaat sahibi olabilir. En azından mahkeme aşamasına kadar mağduriyet yaşandığı düşünülen insanların savunulması gerekir. Hâkim-savcılarının görevden ihraç korkusuyla, siyasi ve avukatların da FETÖ’cü damgası yememe kaygılarıyla hareket etmeleri, mağduriyetlere sebebiyet veren hukuksuzluğu pekiştirirken işgüzar uygulamaların da çoğalmasına sebebiyet vermekte.

Meseleyi burada şöyle bir soruyla somutlaştırır isek, belki durumun vahameti biraz daha netleşebilir: Gözaltına alınan bayanların tutulduğu nezarethanede, kendilerine zarar verebilecekleri gerekçesiyle başlarının açık bulunmasını istemek, dayatmak hangi hukukla izah edilebilir? Bu hukuksuzluk, yıllarca başörtüsü yasağı zulmüne maruz kalmış başta İslami duyarlılık sahibi hukukçular ve camia açısından büyük bir ayıp, hatta günah değil mi? Böyle bir uygulamanın asıl müsebbibi, kendini bilmez birkaç devlet memuru mu yoksa konuya duyarsız İslami camia mıdır?

Müslümanların adil şahitler olma sorumluluğu ve zorunluluğu, sözkonusu FETÖ soruşturmaları olduğunda buharlaşabilir mi?

***Özgür-Der, 11 Ekim 2016 “*FETÖ İle Mücadele Adına İcra Edilen Yanlışlar Dizisi Son Bulmalı!*” ve 08.12.2016 “*Darbecilikle Mücadele Ediyoruz Derken, Dindarlık mı Hedef Alınıyor?*” açıklamalarına bakılabilir.**

[Haksöz Dergisi Sayı: 310 - Ocak 2017](#)

Kaynak: [FETÖ Operasyonlarında İslami Camianın Tutumu - Bülent Gökğöz](#)